

Benvingudes, benvinguts,

Vull agrair la presència d'Izaskun Arretxe, Directora de la Institució de les lletres catalanes, Vinyet Panyella, Presidenta del CONCA, Lluisa Julià, vicepresidenta de l'Ateneu Barcelonès, companys d'Òmnium, l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, Ciemen, autoritats, socis, companys i amics.

Us dono la **benvinguda a la cloenda del centenari del PEN Català**. Acaba així un any de moltes emocions i sorpreses, com el Premi Nacional del Conca, l'exitosa exposició del centenari del PEN o la publicació del llibre del centenari del PEN Català.

El PEN Català treballa ja des de fa més de 100 anys per la llengua, pels drets humans i per la llibertat d'expressió. Així el PEN Català ha actuat de manera rellevant en la llengua i la literatura catalanes, en la llibertat d'expressió aquí i arreu del món, en els drets lingüístics, i en la traducció com a pont entre cultures i com a dissolució de fronteres.

La nostra incidència i acció en la societat ha sigut possible gràcies als socis, que, al llarg de la nostra història, han defensat aquests drets i creat, impulsat i treballat en els diferents comitès que conformen la nostra associació. Difondre i fer conèixer la nostra literatura, aquí, però també portar-la a fora, que es tradueixi, es publiqui, i es celebri.

No podem seguir ignorant com afecten aquestes qüestions a la gent jove. La precarietat **laboral i habitacional**, i l'**increment de preus**, la falta de consciència i defensa dels drets ambientals per part dels governs, l'**autocensura**, la **desmobilització**, la dificultat de denunciar i criticar les males praxis polítiques, policials i judicials... són conseqüència del **retrocés en matèria de drets humans**.

Per visibilitzar, denunciar i revertir aquesta situació cal aprendre a llegir-la en tota la seva complexitat i interrelació, en diàleg amb ells, els joves, que són i seran els més afectats per les vulneracions de drets i per l'auge del feixisme.

Per això, el PEN Català crea ara un **Consell de Joves** per introduir les seves inquietuds, necessitats i perspectiva en tots els eixos de treball del PEN Català en la línia de la feina que vam començar amb el Programa Europeu Engage!, el programa (B)Part o amb les col·laboracions que fem amb els centres educatius.

Gràcies també al **programa Escriptor Acollit**, una desena d'escriptors víctimes de la persecució ideològica han trobat un lloc segur on viure i reprendre l'escriptura i denunciar les vulneracions de drets humans tot fent pedagogia. **També el Dia internacional de l'escriptor perseguit**, una iniciativa del PEN Internacional que es commemora el 15 de novembre, ens ajuda a explicar que les persones són empresonades i assassinades per les seves idees.

El PEN català s'enfronta ara al repte de pressionar i treballar per garantir el coneixement, la comprensió i la pràctica de la llibertat d'expressió. Conèixer què és la llibertat d'expressió, en un moment de màxima confusió i de demagògia del que significa poder-se expressar amb llibertat. Comprendre'n l'abast manifestant la necessitat de tenir en compte les relacions, desequilibris i desigualtats de poder. Garantir-ne la pràctica més enllà de qualsevol forma de censura i en la teva pròpia llengua, una relació indissoluble.

L'actual moment **d'emergència lingüística** demana que recuperem l'esperit que va fer possible la Declaració Universal dels Drets Lingüístics acordada a Barcelona el 1996 per iniciativa del PEN Català. Necessitem, més que mai, entendre la complexitat de la societat on vivim, però també exigir poder viure en la nostra llengua.

Així doncs, des del PEN impulsarem un **nou comitè de drets lingüístics** que treballi de forma transversal amb la resta de comitès. Si la llibertat d'expressió és imprescindible per a la defensa de drets humans segons la UNESCO; també ha de poder ser-ho en la nostra llengua, en tots els àmbits, sense excepció.

Ens trobem en **un moment clau en la defensa de la llibertat d'expressió**. El dret a la vida ens interpel·la de manera que no podem negar la seva íntima relació amb la llibertat d'expressió, i ens fa posar la mirada en l'emergència climàtica. És per això que una de les noves línies d'actuació del PEN Català està dedicada a l'emergència climàtica i a considerar l'equilibri ecològic i la sostenibilitat com un dret humà, des dels activistes perseguits i assassinats fins al reconeixement legal del crim d'ecocidi. **És des de la creació i l'art, la literatura i el pensament, com podem fer memòria per sostenir el llegat i l'aprenentatge, com podem pensar i fer una mirada crítica del nostre present, i com podem articular i imaginar un futur diferent.** Així, ens adherim a la denúncia d'una causa urgentíssima i a la lluita contra el canvi climàtic amb l'exigència que demana.

L'abast d'aquest plantejament **és molt ambiciós però l'actualitat demana compromís i canvi**, i una mirada a mitjà i llarg termini que defensi no només els drets humans sinó la **vida**.

Necessitem imaginar altres futurs possibles.

Per acabar, vulnerar el dret a la llibertat d'expressió és també una amenaça contra la idea germinal de democràcia. La importància de preservar l'espai de la paraula —**la paraula exacta, la paraula necessària, la paraula que crida però també la bellesa de la paraula**— és una lluita diària que s'ha de renovar en cada generació i que mai no ha de cessar perquè mai no es pot donar per garantida. Quan denunciem **l'emergència climàtica el proper dia 20 a la Fira Literal**, on també us hi convidem a venir, ho farem en nom de la justícia social i dels drets humans fonamentals. Quan denunciem l'emergència lingüística en les diferents accions que estem desenvolupant, també ho farem per defensar els drets humans.

Des del PEN Català, en col·laboració amb el PEN Internacional i la xarxa PEN, seguirem treballant amb la mateixa fermesa per defensar aquests fonaments en la llibertat d'expressió i de creació.

Els membres de la junta i jo mateixa estem a l'escolta de les vostres idees i propostes, oberts a vosaltres, i escoltant-vos.

Perquè les persones que sou aquí, els socis i amics del PEN, les entitats amb qui col·laborem i les institucions que ens donen suport, sou els que feu possible tota aquesta feina en favor d'una societat més justa i igualitària per a tothom, per això avui, **us volem donar les gràcies a vosaltres: MOLTES GRÀCIES.**